

Finansreglement for Sel kommune

1. Formål

Kommunens strategi for finansforvaltning skal ivareta grunnprinsippet i kommunelovens formålsbestemmelser om optimal utnyttelse av kommunens tilgjengelige ressurser med sikte på å kunne gi et best mulig stabilt tjenestetilbud.

2. Hjemmel

Lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 52 og forskrift om kommuner og fylkeskommuners finansforvaltning av 9. juni 2009.

3. Målsetting

Finansforvaltningen skal sikre en stor grad av forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling. Strategien skal bidra til stabilitet og trygge den finansielle stillingen til kommunen.

Kommunen skal utøve sin finansforvaltning slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko. Det skal vektlegges at kommunen skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall. Finansvirksomheten skal utøves i samsvar med gjeldende lover og regelverk, samt god forretningsskikk.

Finansforvaltningen skal legge vekt på lav finansiell risiko og høy likviditet. For å oppnå dette skal forvaltningen baseres på følgende prinsipper:

- Forvaltningen skal kjennetegnes av at det ikke skal tas vesentlig finansiell risiko, kommunen skal ha tilfredsstillende likviditet og tilstrebe en forutsigbar og god avkastning av de forvaltede midler.
- Tilsvarende tilstrebe en best mulig sammensetning av låneporteføljen. Porteføljen skal både ivareta hensynet til lavest mulig netto renteutgifter og krav til forutsigbarhet i renteutgiftene.
- Forvaltning av driftslikviditet, låneportefølje og gjennomføring av låneopptak skal sees i sammenheng.
- Forvaltning av eventuelle langsiktige finansielle aktiva, adskilt fra kommunens midler beregnet for driftsformål, skal skje etter de samme overordnede prinsippene som øvrig likviditet. Andre vurderinger kan eventuelt gjøres etter at kommunestyret har tatt stilling til eventuelle endringer i finansreglement, jf. pkt 14.

4. Risikoprofil

Kommunen skal ha en lav risikoprofil med fokus på å ha begrenset eksponering mot raske endringer i finansmarkedene.

5. Risikoformer og definisjoner:

- 5.1 **Kredittrisiko:** Risiko for at kommunen ikke får tilbakebetalt sitt tilgodehavende ved forfall.
- 5.2 **Likviditetsrisiko:** Risiko for at kommunen ikke får tilbakebetalt sitt tilgodehavende til rett pris i løpet av en avgrenset tidsperiode.
- 5.3 **Finansieringsrisiko:** Risiko for ikke å kunne finansiere sine lånebehov.

- 5.4 **Renterisiko:** Risiko for endringer av verdien på eiendeler, gjeld, egenkapital og sikringsforretninger som følge av renteendringer.
- 5.5 **Valutarisiko:** Risiko for endring i verdien på eiendeler, gjeld, egenkapital og sikringsforretninger som følge av endring i valutakurser.
- 5.6 **Administrativ / operasjonell risiko:** Risiko for at man internt (eller hos motpart i transaksjoner) ikke har tiltrekkelig kompetanse, bemanning, systemer, rutiner samt ressurser generelt til å implementere strategien for finansforvaltning/faren for at noe går galt.

6. Risikomål

- Kommunens lån minus ledig likviditet defineres som kommunens netto finansportefølje. Netto finansportefølje skal ha en slik sammensetning at maksimalt 50 % av en gitt renteendring skal kunne slå ut i tilsvarende økte netto finansutgifter innenfor de nærmeste 12 måneder (dvs dersom renta går opp med 4 % skal ikke våre rentekostnader øke med mer enn 2 % i netto rentekostnad.)
- Finansielle midler som faller inn under kategorien langsiktige finansielle aktiva (dvs. midler som ikke benyttes til driftsformål), skal ikke medregnes i begrepet netto finansportefølje og således ikke påvirke det ovennevnte renterisikomål. (Når reglementet utformes har ikke Sel kommune finansielle midler som vurderes å komme inn under langsiktige finansielle aktiva).

7. Bruk av derivater

- Kommunen skal ikke kjøpe og selge rentesikringsinstrumenter slik som framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler eller andre derivater.

8. Rammer og retningslinjer for plassering og forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

- 8.1 **Likviditets- og kredittrisiko:** Ved plassering av likvide midler skal utsteders soliditet og plasseringslikviditet bli vektlagt foran avkastning. Det er ikke anledning å investere i strukturerte renteprodukter eller i verdipapirer med høy risiko.
- 8.2 For investeringer i rentemarkedet fastsettes følgende maksimums- og minimumsrammer innenfor de ulike utstedersektorer:

Sektor	Rammer	
	min	max
Stat	0 %	50%
Bank (innskudd og verdipapirer)	50 %	100 %
Kommune / kraft	0 %	50 %
Industri	0 %	30 %

1. *Stat og statsgaranterte lån* utstedt av EØS-stater (inkl. lån i Kommunalbanken som er statsgarantert) samt lån i norske statsforetak.
2. *Bankinnskudd*, i finansinstitusjoner med en forvaltningskapital over NOK 3 milliarder, og minimum egenkapital tilsvarende det til enhver tid gjeldende

krav fra norske myndigheter (pr. i dag er kravet 8 %). Minimumskrav til rating er BBB/Baa2. Rating hentes fra DnB Markets "Weekly Spread Report". Maksimal plassering pr. bank er 10 mill. Denne begrensning gjelder ikke kommunens hovedbankforbindelse.

3. *Fylkeskommuner og kommuner*, eller lån til virksomheter garantert av fylkeskommune eller kommune (inkl. lån i kraftverk med fylkeskommunal/kommunal garanti). Maksimal plassering pr. utsteder er 5 mill.
 4. *Industriselskaper*, lån utstedt av norske industriselskaper med høy kredittverdighet og en rating høyere enn BBB ("investment grade") i henhold til DnB NOR Markets estimerte rating. Maksimal investering pr. utsteder skal være 5 mill.
- 8.3 **Rentefond:** Maksimum 50 % av samlede kortsiktige finansielle rentebærende aktiva kan plasseres i rentefond. Fondet må tilfredsstillende de samme kredittrisikokravene som kommunen stiller til sine egne investeringer under dette pkt. 8. Kommunen kan maksimalt eie 10 % av andelskapitalen i ett enkelt verdipapirfond.
- 8.4 **Renterisiko:** Gjennomsnittlig løpetid for denne porteføljen skal være maksimalt 3 måneder. Maksimal løpetid for enkeltplasseringer er 15 måneder.
- 8.5 **Valutarisiko:** Kommunen skal ikke ta valutarisiko.

9. Rammer og retningslinjer for forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler

- Låneopptak skal vurderes i forhold til likviditetsbehov og investeringsbudsjetter.
- Gjeldsporteføljen bør bestå av et mindre antall lån, dog skal refinansieringsrisiko begrenses ved at det enkelte lån ikke kan utgjøre mer enn en tredjedel av den samlede gjeldsporteføljen. Maksimalt forfall pr. år skal ikke overstige 50 % av samlet gjeldsportefølje.
- Renterisiko: Kommunen kan maksimalt ta opp 75 % av lånene til flytende rente. Med flytende rente menes her rentebinding mindre enn ett år. Tilsvarende kan maksimalt 75 % av innlånsvolumet bindes til fast rente. I tillegg skal kravet vedrørende for netto finansportefølje, til enhver tid være oppfylt (jf pkt. 6. Risikomål).
- Marginrisiko: Kommunen bør sikte mot at minimum 25 prosent av den langsiktige innlåningen har lang løpetid og faste marginer.
- Rentesikringsinstrumenter kan ikke benyttes til styring av renterisikoen innenfor rammen for renterisiko. Jf punkt 7.
- Realisering av tap eller gevinster kan vurderes, dog slik at posisjon etter realisering fortsatt faller inn under øvrige punkter i finansieringsstrategien.

10. Rammer og retningslinjer for forvaltning av langsiktige finansielle aktiva

Når finansreglementet utarbeides våren 2010 er det vurdert at Sel kommune i liten eller ingen grad har midler innen kategorien langsiktige finansielle aktiva.

Unntak er **utlån** til selskapet AS Eidefoss der kommunestyret selv har vurdert dette, jf. kapitaluttak samlet av 150 mill kr gjort av kommunene i 2003 der Sel kommune som de andre eierkommunene lånte tilbake sine **30 mill kr** til selskapet. Renteavkastningen av disse midlene ble regulert i egen inngått avtale som angav at renta skulle være gjennomsnitt av de siste tre års 3-årig statsobligasjon med risikopåslag 0,5 %-poeng (risikofri rente slik den blir fastlagt av finansdepartementet i januar hvert år). Fra og med 2007 (med vedtak i januar 2008), ble 1. ledd endret til å bli årlig effektiv etterskuddsrente på statskasseveksel (tidligere statssertifikat) med løpetid 12 måneder.

Adm.dirrektør i AS Eidefoss opplyser at selskapet og dets revisor nå i ettertid har blitt oppmerksom på at dette også må korrigeres tilsvarende i aksjonæravtalen, noe styret etter selskapets vurdering kan legge fram for eierne. Dette vil skje på kommende generalforsamling.

Styret i AS Eidefoss vedtok derfor i sak 5/10 24.02.2010 følgende:

”

Styret foreslår en endring i aksjonæravtalen for det ansvarlige lånet, som blant annet regulerer rentefastsettelse på de 150 mill. kr som eierne har gitt i lån til A/S Eidefoss. Renten skal beregnes ut fra gjennomsnittet av de siste tre års 10-årig statsobligasjon, slik som den er beregnet av Norges Bank, pluss et risikopåslag på 1,0 %-poeng. Vedtaket gjennomføres fra og med regnskapsåret 2009. Prinsippet for rentekorrigerings ved årets slutt, gjennomføres fortsatt i henhold til beskrivelsen i aksjonæravtalen av 2003. Det lages et endringstillegg til aksjonæravtalen, der det blir nytt pkt. 2, andre og tredje ledd, mens fjerde ledd går ut.”

Gitt at kommunen framover får andre langsiktige finansielle aktiva, tas følgende punkt med i reglementet:

- 10.1 **Tidshorisont:** Finansielle midler som defineres som langsiktige finansielle aktiva bør ha en tidshorisont på minimum fem år.
- 10.2 **Avkastningskrav:** Midlene skal forvaltes på samme måte som ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål til kommunestyret eventuelt har gjort annet vedtak.

11. Fullmakter

Kommunestyret skal vedta; finansreglement, herunder endringer i finansreglement i tråd gjeldene lover og forskrifter, ramme for årets låneopptak og rammer for forvaltningen av finansielle aktiva for driftsformål og langsiktige aktiva.

- Innenfor de generelle retningslinjer delegeres følgende fullmakter til administrasjonssjefen:
 - Med basis i finansreglementet pkt 9 gjennomføres opptak av nye lån, herunder valg av lånegiver, finansieringskilde, rentevilkår, bindingstid og øvrige betingelser.
 - Gjennomføre refinansiering av eksisterende lån iht pkt 9.

- Gjennomføre den løpende forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål iht pkt 8.
- Forvalte eventuelle langsiktige aktiva iht pkt 10.

11.1 Rutiner:

Rutiner for opptak av lånegjeld:

Ved låneopptak skal administrasjonen forespørre flere låneinstitusjoner, eller ved anbud inngå avtale med en låneinstitusjon for en gitt periode.

Rutiner for inngåelse av leasingavtaler:

I tilfeller hvor det kan være aktuelt å lease produkter skal det foretas beregninger som viser den fullstendige leasingkostnaden i leasingperioden opp mot kostnadene ved å kjøpe produktet. Som hovedregel skal det alternativet som har lavest nåverdi velges.

Ved inngåelse av leasingavtaler skal administrasjonen forespørre flere leasingsselskaper, eller ved anbud inngå avtale med et leasingsselskap for en gitt periode. I denne sammenhengen skal reglene som følger av kommunal regnskapsstandard nr. 8 legges til grunn ved finansiering og bokføring, jf. informasjon om dette formidlet av Nord-Gudbrandsdal kommunerevisjon gjengitt i vedlegg 2.

12. Rapportering og kontroll

Formålet med rapporteringen er å informere om finansforvaltningens faktiske resultater, samt finansforvaltningens eksponering i forhold til de rammer og retningslinjer som er fastsatt i strategien. Det skal rapporteres til formannskapet med referatsak til kommunestyret hver 4. måned (tertial).

Det er ikke anledning til å avvike finansreglementet. Eventuelle avvik skal uten unødig opphold rapporteres til kommunestyret.

Fullstendig rapportering skal være årlig i forbindelse med regnskapsavleggelse/årsberetning og inneholde en beskrivelse og vurdering av:

Aktiva

- Sammensetningen av aktiva
- Markedsverdi, samlet og fordelt på de ulike typer aktiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

Passiva

- Sammensetning av passiva
- Løpetid for passiva
- Verdi, samlet og fordelt på de ulike typer passiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

13. Kvalitetssikring

Administrasjonssjefen er ansvarlig for at reglementet sendes til godkjenning av en uavhengig instans med kunnskap om finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning av 9. juni 2009, § 5. Vurderingen skal iht forskriften skje før kommunestyrets behandling av finansreglementet.

14. Evaluering av reglement for finansforvaltning

Administrasjonen skal gjennomføre en årlig evaluering av reglementet for finansforvaltningen. Det er tilstrekkelig at formannskapet blir informert innen utgangen av første halvår hvert år om at en slik evaluering har funnet sted.

Ved vesentlige endringer i rammebetingelsene, skal administrasjonssjefen snarest legge frem forslag til endringer i reglementet for kommunestyret etter innstilling fra formannskapet.

Ordliste

Vedlegg 1

Fremtidig renteavtale (FRA).

En FRA-kontrakt er en gjensidig bindende avtale om en fremtidig rente i en gitt periode for et bestemt beløp. Renten, perioden og beløpet avtales når kontrakten inngås.

Rentebytteavtale:

En rentebytteavtale har de samme karakteristika som en FRA kontrakt, men gjelder for flere perioder.

Derivat:

Avtale om en fremtidig finansiell transaksjon til en pris som er avtalt i dag. Verdien av derivatet avledes av den fremtidige pris på det underliggende objekt som avtalen gjelder for, f.eks. aksje, obligasjon eller valuta.

Det finnes en rekke forskjellige finansielle derivater. De fleste er mer eller mindre kompliserte varianter eller kombinasjoner av terminkontrakter og opsjonskontrakter.

Margin: Forskjell mellom innkjøps- og salgspris, mellom innlåns- og utlånsrente.

Faste marginer:

Når det tas opp et lån gjøres det en avtale med långiver om hvilken margin som skal betales i tillegg til gitt referanserente. Referanserente vil typisk være 3 mnd nibor. Marginer kan som regel reforhandles og endres. Med en fast margin avtales marginen for et lengre tidsrom. Avtalen er av en slik art at långiver ikke kan endre den før avtalen tilsier det.

Marginrisiko:

Risiko for at f.eks lånemarginer stiger mye. Dette så vi f.eks under finanskrisen hvor kommuner på kort varsel fikk øket sine marginer med opptil 0,5%-poeng. Lånene ble derfor ditto dyrere.

Vedlegg 2

Nord-Gudbrandsdal Kommunerevisjon sendte ut følgende i 2009 (utdrag):

”

Otta, 19. januar 2009.

J.nr/ref: 2009-7, anhe

Administrasjonssjefene/rådmennene og
Økonomisjefene/regnskapsansvarlige i kommunene i
Lesja, Dovre, Sel, Vågå, Lom og Skjåk

FELLESINFO NR 2/2009 – FORSTÅELSE / FORTOLKNING AV KRS NR. 8 (F) - LEIEAVTALER.

Bakgrunn

Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) har i henhold til KommuneLOven § 48 blant annet som formål å utarbeide og utgi kommunale regnskapsstandarder. I 2007 ble KRS nr. 8 (HU) – Leieavtaler vedtatt som en foreløpig standard. KRS nr. 8 (F) ble innført med virkning fra regnskapsåret 2007.

Foreløpige standarder anbefales fulgt og avvik skal faglig begrunnes.

I forbindelse med innføringa av KRS nr. 8 (F), har revisjonen gått igjennom noen av kommunenes inngåtte leieavtaler for å se om de går inn under definisjonen som enten operasjonelle eller finansielle leieavtaler.

Finansielle versus operasjonelle leieavtaler

En leieavtale skal klassifiseres som finansiell eller operasjonell i samsvar med avtalens reelle innhold. Det vil si at det er avtalens innhold som er avgjørende for hvordan den skal klassifiseres.

Dersom det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll knyttet til det underliggende leieobjekt er gått over på leietaker, klassifiseres leieavtalen som finansiell og tilhørende eiendeler og forpliktelser balanseføres. Andre leieavtaler klassifiseres som operasjonelle og regnskapsføres i driftsregnskapet.

Når det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll har gått over på kjøper, forstås det slik at det ved transaksjonen (altså inngåelsen av leieavtalen) er overført en såpass stor del av

økonomisk risiko og kontroll til leietaker at transaksjonen har nære likhetstrekk med et kjøp av en eiendel, selv om eiendomsretten formelt ikke er overført.

Dersom ett av følgende kriterier er tilstede skal det regnskapsmessig legges til grunn at det er en finansiell leieavtale;

- Leietaker har rett til kjøp av eiendelen til en pris som forventes å være vesentlig lavere enn markedsverdi på det tidspunkt retten kan benyttes.
- Estimert leieperiode går over det vesentligste av eiendelens økonomiske levetid. Avskrivningsperiodene i regnskapsforskriften § 8 kan som hovedregel legges til grunn.
- Nåverdien av estimerte leiebetalinger tilsvarer i hovedsak markedsverdien av eiendelen ved inngåelse av leieavtalen.
- Eiendelen er av så spesiell karakter at den ikke kan brukes av andre enn leietaker, uten vesentlige endringer eller modifikasjoner.

Ut fra dette må det forstås at disse fire kriteriene hver for seg gjør at det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll er overført til leietaker. Begrepene økonomisk risiko og kontroll må for leieavtaler knyttes opp mot retten til bruk av det underliggende leieobjekt.

En leieavtale gir leietaker mot betaling en bruksrett til en eiendel for en nærmere angitt periode. Økonomisk risiko og kontroll er overført dersom leietaker er bundet i hele kontraktsperioden og leien er beløpsmessig fastsatt, da det betyr at leietaker ved avtaleinngåelsen har pådratt seg en tidsbegrenset rettighet til bruk av eiendelen og samtidig pådratt seg en tilhørende forpliktelse i form av fremtidige leiebetalinger.

Ved utløpet av leieperioden må leietaker levere eiendelen tilbake til utleier eller inngå avtale om videre leie eller kjøp av eiendelen.

Andre indikasjoner som alene eller kombinert kan medføre at leieavtalen skal klassifiseres som en finansiell leieavtale er:

- At leietaker ved å si opp leieavtalen står ansvarlig for et eventuelt tap for utleier.
- Det vesentligste av gevinst og tap som følger av variasjoner i markedsverdien på eiendelen tilfaller leietaker.
- Leietaker har etter utløpet av den opprinnelige avtalen rett til å fornye denne for en tidsbegrenset periode, til en leie som ligger vesentlig under markedsleie for en tilsvarende eiendel.
- Dersom det foreligger andre forhold som gjør det rimelig sikkert (mer enn 90 %) at leietaker vil overta leieobjektet i løpet av avtaleperioden eller senere.

Klassifisering av leieavtalen som finansiell eller operasjonell skjer på tidspunktet for avtaleinngåelsen.

Det er bare finansielle leieavtaler der anskaffelsen av eiendelen er av vesentlig verdi som skal balanseføres og regnskapsføres i investeringsregnskapet. D.v.s. investeringer i eiendeler på over kr 100 000,- og at eiendelen har mer enn 3 års levetid. Dersom eiendelen har en begrenset økonomisk levetid, skal den også avskrives.

Konklusjon

Med utgangspunkt i ovenstående mener vi at kommunenes leieavtaler hovedsaklig er finansielle. Finansielle leieavtaler med anskaffelseskost på mer enn kr 100 000,- og minimum 3 års levetid skal balanseføres og gjøres til gjenstand for avskrivning. Framtidige forpliktelser føres som langsiktig lån og de årlige innbetalingene må føres som renter / avdrag.

....."